

BETER NEDERLANDS

Een inleiding

**Grammaticaal hulpboek
voor anderstaligen**

Dina Bouman-Noordermeer

Beter Nederlands Een inleiding

Grammaticaal hulpboek voor anderstaligen

Dina Bouman-Noordermeer

Zesde, herziene druk

uitgeverij | C
coutinho

bussum 2023

Voorwoord bij de zesde, herziene druk

Beter Nederlands is bedoeld voor het onderwijs van het Nederlands als tweede taal voor volwassenen en omvat twee delen: dit basisboek voor beginners en een deel voor gevorderden.

Deze uitgave is volledig herzien: de kritiek die me via evaluatieformulieren bereikte, is zoveel mogelijk verwerkt: het taalgebruik is vereenvoudigd, de terminologie werd aangepast en de lay-out is verbeterd.

De theorie en het oefenmateriaal werden hier en daar uitgebreid. De opzet is hetzelfde gebleven. In vier afdelingen behandel ik achtereenvolgens woordsoorten, de tijden, zinsbouw en spelling.

Dit basisboek bestaat uit een cursistenkatern, waarin aan de hand van voorbeelden een korte uitleg en oefeningen over een grammaticaal punt worden gegeven, een docentenkatern met enige relevante achtergrondtheorie en didactische suggesties en ten slotte is er een sleutel bij de oefeningen. Deze sleutel maakt het boek bruikbaar voor zelfstudie.

Dit deel van *Beter Nederlands* richt zich op anderstalige volwassenen in Nederland en in het buitenland die ongeveer 150 lesuren Nederlands als tweede taal achter de rug hebben en die in het land van herkomst enkele jaren voortgezet onderwijs hebben gevolgd en enige studievoordigheid bezitten.

Vorkennis van grammaticale structuren en termen is niet vereist. De benodigde basisbegrippen worden met behulp van voorbeelden duidelijk gemaakt.

Beter Nederlands is geen traditionele grammatica van het Nederlands, daarvoor bestaan naslagwerken. Het wil die grammaticale elementen die voor cursisten struikelblokken blijken (in veel gevallen zowel receptief als productief) zodanig ordenen en van uitleg voorzien dat ze zinvolle ondersteuning kunnen bieden bij het verder ontwikkelen van de taalvaardigheid. Dit kan gebeuren in aanvulling op bestaande methoden.

Maar ook anderstaligen die niet (meer) op een cursus zitten, kunnen hier oefenstof vinden om eventuele lacunes in de beheersing van de Nederlandse grammatica op te vullen.

Een uitspraak over het eindniveau dat na het doorwerken van de stof bereikt zou zijn, doe ik hier niet: grammatica is een ondersteunende factor

in de taalvaardigheid. Voor het omschrijven van een taalbeheersingsniveau is meer nodig.

Dit boek had niet geschreven kunnen worden zonder de inbreng van cursisten en collega's van de voormalige Taalschool van de Vereniging van Vluchtelingenwerk Rijnmond en die van het Albeda College. Hun vragen, kritiek en opmerkingen zijn medebepalend geweest voor de inhoud van dit basisboek.

Dina Bouman-Noordermeer
Najaar 2011

Inhoud

Inleiding	II
A WOORDSOORTEN	13
1 Vraagwoorden	15
1.1 <i>Wie en wat</i>	15
1.2 <i>Waar</i>	19
1.3 <i>Wanneer</i>	20
1.4 <i>Hoe en hoeveel</i>	21
1.5 <i>Welk(e)</i>	22
1.6 <i>Waarom – omdat ...</i>	23
1.7 <i>Wat voor (een) ... + zelfstandig naamwoord</i>	24
2 Zelfstandige naamwoorden (substantieven)	26
2.1 Enkelvoud en meervoud	26
2.2 <i>De</i> -woorden en <i>het</i> -woorden	26
2.3 Meervoud: enkelvoud + -s of enkelvoud + -en	28
2.4 Verkleinwoorden (diminutieven)	32
3 Lidwoorden: de, het, een	33
3.1 Enkelvoud: <i>de</i> en <i>het</i> (bepaald)	33
3.2 Meervoud: <i>de</i> (bepaald)	34
3.3 <i>Een</i> of geen lidwoord (onbepaald)	34
3.4 <i>Er</i> bij een onbepaald onderwerp	36
4 Bijvoeglijke naamwoorden (adjectieven) en bijwoorden	38
4.1 Bijvoeglijke naamwoorden	38
4.2 Bijwoorden	45
4.3 <i>Groot – groter – grootst</i> (vergelijkingen)	46
4.4 <i>(N)iets/wat moois</i>	51
4.5 Zelfstandig gebruikte bijvoeglijke naamwoorden	51
5 De ontkenning (negatie)	53
5.1 <i>Geen</i>	53
5.2 <i>Niet</i>	54
5.3 <i>Niets, niemand, nergens, nooit</i>	59
5.4 En verder ...	61

6	Werkwoorden	63
6.1	Vormen	63
6.2	De gebiedende wijs (imperatief)	75
6.3	Hulpwerkwoorden	78
6.4	Koppelwerkwoorden	92
6.5	<i>Zich wassen, zich vergissen</i> (wederkerende of reflexieve werkwoorden)	93
6.6	<i>Doe open! Opgepast!</i> (scheidbare werkwoorden)	93
6.7	En verder ...	97
7	Voornaamwoorden	100
7.1	<i>Ik, jij, hij/zij</i> ... (persoonlijke voornaamwoorden)	100
7.2	<i>Jouw/je, uw, jullie</i> ... (bezittelijke voornaamwoorden)	106
7.3	<i>Die, deze, dit, dat</i> (aanwijzende voornaamwoorden)	108
7.4	<i>Iets, niets, alles</i> ... (onbepaalde voornaamwoorden)	111
7.5	<i>Me, je, zich/u, ons</i> (wederkerende voornaamwoorden)	115
7.6	<i>Die, dat, wat</i> (betrekkelijke voornaamwoorden)	116
8	Telwoorden	117
8.1	<i>Eén, twee, drie</i> ... (hoofdtelwoorden)	117
8.2	<i>Eerste, tweede, derde</i> ... (rangtelwoorden)	122
9	Voorzetsels (prepositions)	124
9.1	Plaats	124
9.2	Richting	125
9.3	Tijd	125
9.4	Werkwoorden met vaste voorzetsels	126
9.5	Voorzetsels en vraagwoorden	128
9.6	Voorzetsels en voornaamwoorden	129
B	DE TIJDEN	131
1	Praten over vroeger	133
1.1	De voltooid tegenwoordige tijd	134
1.2	De onvoltooid verleden tijd	141
1.3	Gebruik van de onvoltooid verleden tijd en voltooid tegenwoordige tijd	142
1.4	De voltooid verleden tijd	143
2	Praten over later	146
2.1	De onvoltooid tegenwoordige tijd en <i>gaan</i>	146
2.2	<i>Zullen</i>	148

C	ZINSBOUW	149
1	Hoofdzinnen	151
1.1	'Gewone' zinnen	151
1.2	Vraagzinnen	154
1.3	De rest van de zin	155
2	Bijzinnen	163
2.1	<i>Omdat</i> -zinnen	163
2.2	<i>Als</i> -zinnen	165
2.3	<i>Dat</i> -zinnen	166
2.4	<i>Of</i> -zinnen	168
2.5	Bijvoeglijke bijzinnen	171
D	SPELLING	175
1	Het meervoud van zelfstandige naamwoorden	177
	Het enkelvoud eindigt op:	
1.1	Twee medeklinkers (consonanten)	177
1.2	-au/-ou, -ei/-ij, -eu, -ie, -ui + medeklinker	177
1.3	Klinker (vocaal) + medeklinker	177
1.4	Dubbele klinker + medeklinker	179
1.5	-a, -i, -o, -u, -y	180
1.6	-eau, -é, -ee, -ay	180
1.7	-ie zonder klemtoon	181
1.8	-ie met klemtoon	181
1.9	-s	182
1.10	-f	183
2	Bijvoeglijke naamwoorden + -e	184
	Het bijvoeglijk naamwoord eindigt op:	
2.1	Twee of meer medeklinkers: + e	184
2.2	-au/-ou, -ei/-ij, -eu, -ie, -ui + medeklinker: + e	184
2.3	Klinker + medeklinker	184
2.4	Dubbele klinker + medeklinker	185
2.5	-s wordt -ze	186
2.6	-f wordt -ve	187
2.7	Geen -e na een klinker of na -en	187
3	Werkwoordsvormen	189
3.1	De onvoltooid tegenwoordige tijd enkelvoud	189
3.2	De onvoltooid verleden tijd van regelmatige werkwoorden	193
3.3	Het voltooid deelwoord van regelmatige werkwoorden	194

4	En verder ...	196
4.1	ei of ij	196
4.2	ou(w) of au(w)	197
4.3	-e- of -en-	198
4.4	-s- of -ss-	199
	Lijst met onregelmatige werkwoorden	202
	Sleutel bij de oefeningen	208
	Toelichting voor de docent en voor de cursist die nog meer wil weten	242
	Literatuur	271
	Register	272

Inleiding

In *Beter Nederlands* gaat het niet om het kennen van de grammaticaregels. Belangrijk is dat je leert zo goed mogelijk Nederlands te spreken en schrijven. Regels kunnen je daarbij helpen, maar het gaat om de toepassing, het doen. Daarom staan er veel oefeningen in dit boek.

Grammatica maakt de samenhang van woorden en van zinnen in een tekst zichtbaar.

In ieder hoofdstuk maak je via voorbeeldzinnen kennis met een grammaticaal onderwerp. Dan wordt er iets gezegd over het gebruik. Daarna komen er gebruiksregels en nog een paar voorbeeldzinnen. Ten slotte volgen er oefeningen. De oefeningen gaan altijd van makkelijk (herkennen) naar moeilijk (zelf produceren).

Het onderdeel 'Toelichting voor de docent' bevat soms extra informatie, soms tips hoe je een bepaald onderdeel kunt aanpakken. Verder bevat het te bereiken leerdoelen en de tekst van de woorddictees.

Cursisten hoeven het boek niet van voor naar achter door te werken. Je kunt die onderwerpen eruit halen waar je moeite mee hebt. Je kunt het boek ook gebruiken als extra oefenmateriaal bij je lessen op school.

In de 'Sleutel bij de oefeningen' vind je de antwoorden of voorbeeldantwoorden zodat je jezelf kunt controleren.

A

WOORDSOORTEN

1 Vraagwoorden

Wie is dat?	Mijn buurman.
Hoe heet hij?	Jan.
Wat heeft hij in zijn hand?	Een meloen.
Waar koop je die?	Op de markt.
Wanneer is het hier markt?	Op woensdag.
Hoeveel cursisten zitten er in jullie groep?	Achttien.
Wanneer koop je het boek?	Als ik geld heb.
Waarom was je gisteren niet thuis?	Omdat ik op mijn werk was.

1.1 *Wie en wat*

A *Wie* vraagt naar personen

Wie is jullie docente?	Margreet.
Wie is die man op de foto?	Mijn broer.
Wie lopen daar op straat?	Carol en haar vriend.

Na **wie** kan er een persoonsvorm in het enkelvoud (*is*) of in het meervoud (*lopen*) staan.

B *Wat* vraagt naar dingen (en dieren)

Wat is een 'egel'?	Een dier met stekels.
Wat zijn 'duinen'?	Zandheuvels, meestal bij de zee.
Wat ligt daar?	Een papiertje.
Wat zeg je?	Niets.
Wat betekent 'zwartrijden'?	Met de tram, bus of trein reizen zonder te betalen.

Ook na **wat** kan er een persoonsvorm in het enkelvoud of in het meervoud staan.

Oefeningen

I

Wie of wat?

1 ... zit er naast je in de les?	Petra.
2 ... ligt er op de grond?	Een tas.
3 Van ... is die tas?	Van Mohamad.
4 ... doe je vanavond?	Tv kijken.
5 Met ... ga je naar de markt?	Met mijn broer
6 ... koop je daar?	Kaas en groente.
7 ... eten jullie vanavond?	Een Griekse salade.
8 ... doet er de boodschappen?	Miriam.
9 ... moet ik doen?	De afwas.
10 ... helpen me met de afwas?	Ronnie en Alex.

C Er in *wie*-/*wat*-vragen

Wie is er aan de beurt?	Ik.
Wat is er op tv vanavond?	Een leuke film.

Het onderwerp is *wie* of *wat*. We gebruiken *er* na de persoonsvorm.

Opmerking:

- In de spreektaal wordt dit **er** vaak weggelaten.

Maar:

Wat staat daar op het bord?	Ik kan het ook niet lezen.
Wie geeft hier les?	Marijke.

Let op:

- *Er* is niet verplicht als er **daar** of **hier** in de zin staat:

Wat staat (er) daar op het bord?	Ik kan het ook niet lezen.
Wie geeft (er) hier les?	Marijke.

- Geen *er* na *zijn* en *worden* als koppelwerkwoord*:

Wie is dat?	Mijn vriend.
Wat wordt dat?	Een cake.

* Zie voor uitleg *koppelwerkwoord* blz. 92, 6.4.

2

In welke zinnen is *er* niet goed?

- 1 Wat zit er in die tas?
- 2 Wat eten er we vanavond?
- 3 Wie maakt er daar zo'n lawaai?
- 4 Wat ruikt er hier zo lekker?
- 5 Wie geeft er vanavond een feest?
- 6 Wat staat er op het bord?
- 7 Wie geeft er hier die bloemen aan de jarige?
- 8 Wie is er aan de beurt?
- 9 Wat is er hier aan de hand?
- 10 Van wie krijgen er jullie les?

3

Vul *er* in waar dat kan of moet.

1 Wie komt morgen op bezoek?	Mijn tante.
2 Wat zit hier in die beker?	Soep.
3 Wie heeft een pen voor me?	Ik.
4 Wat doe je nu?	Niets.
5 Wie zegt dat?	Onze docent.
6 Wie heeft geen fiets?	Anna niet.
7 Wat is dat?	Een schaar.
8 Wat ligt daar op de grond?	Mijn tas.
9 Wat kookt hij vanavond?	Couscous.
10 Wat staat op het fornuis?	Een pan met soep.

D Wie en wat + voorzetsels

Naast wie zit je?	Naast Sam.
Van wie droom je vaak?	Van Anton.
Met wie werkt u samen?	Met mevrouw Iqbal.
Waarin staat dat?	In de krant.
Waar staat dat in ?	
Waar mee repareer je dat?	Met plakband.
Waar repareer je dat mee ?	
Waarvan droom je vaak?	Van mijn land.
Waar droom je vaak van ?	

Geen *wat* na een voorzetsel, maar: *waar* + voorzetsel of 'waar' ... voorzetsel.

- Dus: *in wat* → waarin/waar ... in
van wat → waarvan/waar ... van
 Let op: *met wat* → waarmee/waar ... **mee**
tot wat → waartoe/waar ... **toe**

4

Zoek een juist antwoord. Soms zijn er twee goede antwoorden.

1 Waarnaar kijk je?	a Aan mijn zus.
2 Naast wie zit jij?	b Aan de directeur.
3 Met wie spreek ik?	c Tot identificatie.
4 Waar praten jullie over?	d Met auto's.
5 Aan wie heb je dat gevraagd?	e Met een schuurspons.
6 Waar spelen jongens vaak mee?	f Met Jansen.
7 Waar denk je nu aan?	g Naar een film.
8 Aan wie denk je vaak?	h Naast Febe.
9 Waarmee was je af?	i Over politiek.
10 Waartoe dient een paspoort?	j Aan mijn werk.

Opmerking:

- In de spreektaal wordt er voor personen ook vaak **waarover**, **waarmee**, ... in plaats van **over wie**, **met wie**, ... gebruikt.

5

Geef antwoord.

- 1 Waar kijk je nu naar?
- 2 Naar wie kijk je nu?
- 3 Aan wie denk je vaak?
- 4 Met wie praat je vaak?
- 5 Aan wie geef je wel eens bloemen?
- 6 Waar praten jullie in de les over?
- 7 Waarover droom je wel eens?
- 8 Voor wie ben je bang?
- 9 Waar ben je bang voor?
- 10 Waarover ben je wel eens boos?

6

Maak nu zelf de vraag. Gebruik de werkwoorden tussen de haakjes.

1 (denken) aan	a Aan mijn toekomst.
2 (denken) aan	b Aan mijn familie.
3 (kijken) naar	c Naar het bord.
4 (luisteren) naar	d Naar het nieuws.
5 (wachten) op	e Op Erica.
6 (krijgen) van	f Van mijn vriendin.
7 (boodschappen doen) met	g Met mijn buurvrouw.
8 (bang zijn) voor	h Voor oorlog.
9 (praten) over	i Over de liefde.
10 (vertellen) tegen	j Tegen de chef.

1.2 Waar

A Waar vraagt naar plaats

Waar kom je vandaan?

Uit Somalië.

Waar woon je nu?

In Delft.

7

Waar, wat of wie?

1 ... ben je geboren?	In Madrid.
2 ... spreken ze in Madrid?	Spaans.
3 ... spreken ze in Brussel?	Nederlands en Frans.
4 ... komt er uit Australië?	Arlene.
5 ... is de hoofdstad van Nederland?	Amsterdam.
6 ... woont de kroonprins?	In Wassenaar.
7 Met ... is hij getrouwd?	Met Máxima Zorreguieta.
8 ... komt zij vandaan?	Uit Argentinië.
9 ... is jouw vrouw?	Die vrouw met de groene bloes.
10 ... zegt u?	Ik zei niets.

Opmerking:

- Het antwoord op een *waar*-vraag begint vaak met een voorzetsel.

B Waar en waarop/waar ... op

Denk aan het verschil:

Waar wacht je?

Bij het Centraal Station. (= plaats)

Waar wacht je op?

Op de trein. (= zaak)

8

Plaats of zaak? Geef dan een antwoord.

1 Waar droom je meestal?
2 Waar praten jullie over?
3 Waar heb je tentamen?
4 Waar gaat de toets over?
5 Waar heb je die afspraak?
6 Waar gaat dat boek over?
7 Waar lees je de krant?
8 Waar kan je hier rustig praten?
9 Waar droom je vaak van?
10 Waar kijk je nu naar?

1.3 Wanneer

A Wanneer vraagt naar tijd

Wanneer ben je geboren?
Wanneer kom je op bezoek?

In 1982.
Vanavond.

9

Waar of wanneer?

1 ... heb je les?	Op maandagavond.
2 ... heb je les?	Op de Mathenesserlaan.
3 ... doe je boodschappen?	Op koopavond.
4 ... doe je boodschappen?	In de supermarkt.
5 ... drinken we koffie?	Om half elf.
6 ... drinken we koffie?	In de kantine.
7 ... koop jij je boeken?	Op school.
8 ... woont je vriendin?	In Schiedam.
9 ... kom je bij me langs?	Zondag.
10 ... verkopen ze bloemen?	Op de markt.

Opmerking:

- Het antwoord op een *wanneer*-vraag naar tijd begint bijna altijd met een voorzetsel.

B Wanneer vraagt naar een voorwaarde

Wanneer koop je een fiets?
Wanneer doe je de afwas?

Als ik geld heb.
Als ik tijd heb.

Let op:

- In een *als*-zin komt het werkwoord achteraan.

10

Tijd of voorwaarde?

1 Wanneer koop je een broodje?	Als ik honger heb.
2 Wanneer koop je bloemen?	In het weekend.
3 Wanneer koop je nieuwe schoenen?	Als de oude kapot zijn.
4 Wanneer heb je een paspoort nodig?	Als je naar het buitenland gaat.
5 Wanneer ga je met de tram naar school?	Als het regent.
6 Wanneer maak je je huiswerk?	Morgenavond.

(Zie blz. 165 voor meer oefeningen over *als*-zinnen.)

'Wanneer koop je nieuwe
schoenen?'

1.4 Hoe en hoeveel

A Hoe = op welke manier

Hoe ga je naar school?

Hoe heet je?

Hoe gaat het met je?

Met de tram.

Miranda de Bakker.

Prima, met mij gaat alles goed.

B Hoe vraagt naar aantal of grootte

Hoe laat is het?

Hoe oud ben je?

Hoe vaak doe je boodschappen?

Hoe lang ben je?

Vijf over twaalf.

23.

Een keer per week.

1,72 m.

II

Kies het juiste antwoord.

1 Hoe laat begint de les?

2 Hoe vaak heb je les?

3 Hoe spel je Anouk?

4 Hoe groot is je kamer?

5 Hoe ga je naar huis?

6 Hoe heet je vriend?

7 Hoe maak je appelmoes?

8 Hoe duur is een bos rozen?

a A, n, o, u, k.

b 3,5 x 5 m.

c Mehrdad.

d Ik kook appels met wat water en suiker.

e Met de bus.

f Om negen uur.

g Ongeveer 4 euro.

h Vier keer per week.

C Hoeveel vraagt naar getallen

Hoeveel tafels staan er in deze klas? Zestien.

Hoeveel kost een brood? € 1,90.

12

Hoe of hoeveel?

1 ... stoelen staan er in de klas?	Dertig.
2 ... laat begint de les?	Om negen uur.
3 ... spel je 'Hans'?	H, a, n, s.
4 ... kost een boete voor zwartrijden?	35 euro.
5 ... heet je vriendin?	Elsa.
6 ... kinderen heb je?	Drie.
7 ... noem je zo'n ding met twee wielen?	Een fiets?
8 ... vaak ga je naar de tandarts?	Twee keer per jaar.
9 ... cursisten zitten er in een groep?	Maximaal 22.
10 ... kost een 'broodje gezond'?	Drie euro.

1.5 Welk(e)

Welk(e) vraagt naar een keus.

Welke bloemen wil je? Die rode daar.

In **welk** land wil je wonen? In Frankrijk.

Ik heb twee nieuwe broeken.

Welke (broek) vind jij het mooist? De zwarte.

- **Welk(e)** staat voor een zelfstandig naamwoord of verwijst naar een zelfstandig naamwoord.
- Voor een *de*-woord en voor meervoud gebruiken we *welke* (broek, bloemen) voor een *het*-woord *welk* (land).

13

Welk of welke?

1 ... stad is groter: Amsterdam of Rotterdam?
2 ... taal vind jij mooi?
3 ... tv-programma's vind je interessant?
4 ... bus rijdt er langs de school?
5 ... kleuren vind je mooi?
6 ... land ligt ten zuiden van Nederland?
7 ... soep vind je lekker?
8 ... hoofdstuk moet je leren voor de toets?

- 9 ... boeken heb je dit jaar gelezen?
 10 Naar ... film ben je in het weekend geweest?

14

Wie, wat of welk(e)?

1 ... leraar vind je aardig?	Freek.
2 ... eet je graag?	Soep.
3 Met ... bus ga je naar school?	Met bus 38.
4 ... kost een abonnement op de krant?	Ongeveer 35 euro per maand.
5 Op ... dagen heb je les?	Op maandag en vrijdag.
6 ... geeft er op maandag les?	Ingrid.
7 ... talen spreek je?	Frans en een beetje
Nederlands.
8 ... heet er Mustafa?	Mijn buurman.
9 ... boek vind je mooi?	Oorlog en vrede.
10 ... is de schrijver?	Tolstoi.

1.6 **Waarom – omdat ...**

Waarom vraagt naar een reden of oorzaak.

Waarom ga je naar school?	Omdat ik Nederlands wil leren.
Waarom lees je de krant?	Omdat ik dat belangrijk vind.
Waarom is Suha ziek?	Omdat ze zonder jas in de regen liep.

Let op:

- In de *omdat*-zin staat het werkwoord meestal aan het einde.

15

Kies het goede antwoord. Soms zijn er twee antwoorden mogelijk.

- 1 Waarom komt Tarek niet met de fiets?
- 2 Waarom was je er gisteren niet?
- 3 Waarom heb je geen woordenboek?
- 4 Waarom ben je in Nederland?
- 5 Waarom eet je nooit aardappelen?
- 6 Waarom drink je altijd thee?
- 7 Waarom lees je geen Nederlandse krant?
- 8 Waarom drink je geen melk?
- 9 Waarom komt Menno te laat?
- 10 Waarom zat je niet in de bus?
- 11 Waarom gaat Joseph niet naar het feest?
- 12 Waarom doet de verwarming het niet?

- a Omdat hij niet van feestjes houdt.
- b Omdat ik met de auto ben.
- c Omdat ik dat lekker vind.
- d Omdat ik dat niet lekker vind.
- e Omdat ik een afspraak met de politie had.
- f Omdat ik het vergeten ben.
- g Omdat zijn fiets kapot is.
- h Omdat de thermostaat kapot is.
- i Omdat hij te ver weg woont.
- j Omdat ik hier studeer.
- k Omdat ik dat te moeilijk vind.
- l Omdat ik dat vies vind.

16

Geef antwoord. Bedenk zelf een reden of voorwaarde.

- 1 Wanneer neem je een aspirientje?
- 2 Wanneer ga je naar de dokter?
- 3 Waarom koop je geen fiets?
- 4 Wanneer koop je een nieuwe zwembroek?
- 5 Wanneer ga je zwemmen?
- 6 Wanneer ga je vroeg naar bed?
- 7 Wanneer ga je naar de kantine?
- 8 Waarom kijk je zo vaak tv?
- 9 Waarom neem je geen hond?
- 10 Waarom ga je nu niet op vakantie?
- 11 Waarom woon je in Nederland?
- 12 Waarom wil je graag werken?

‘Waarom?’ – ‘Daarom!’

- ‘Dat gaat je/u niets aan!’
- ‘Dat zijn jouw/uw zaken niet!’
- ‘Dat zijn mijn zaken!’
- ‘Dat zeg ik liever niet.’

1.7 Wat voor (een) ... + zelfstandig naamwoord

Wat voor (een) ... vraagt naar de soort.

Wat voor (een) boek is dat?	Het is een woordenboek.
Wat voor soep is dat?	Groentesoep.
Wat voor mensen zijn dat?	Het zijn mijn burens.

Bij enkelvoud kunnen we *een* gebruiken als het woord telbaar is.

17

Bedenk de soort.

- 1 Wat voor films vind je leuk?
- 2 Wat voor talen spreken ze in België?
- 3 Wat voor eten vind je lekker?
- 4 Wat voor boeken vind je interessant?
- 5 Wat voor thee drink je?
- 6 Wat voor muziek vind je mooi?
- 7 Wat voor een beest is dat?
- 8 Wat voor een boek is dat?
- 9 Aan wat voor mensen heeft u een hekel?
- 10 Met wat voor mensen praat u graag?